

vrijednost ikona na istoku. One su postale pravim »sakramentalima« u životu vjernika. Nijesu tek predmet specijalne pažnje kod sv. liturgije, nego svuda u životu: na putu, u domu, u vojsci, čak u igri. Kakva bila da bila njezina stvarna vrijednost kao umjetnine, ikona je sredstvo za posvećenje, kanal, kojim se slijeva Božja milost među puk. Otetu tome puku njegove ikone, znači raskidati njegovu dušu. Za boljševičke metode našili dana veli: »Cette oeuvre de destruction est jugée par les paysans russes orthodoxes, comme celle de Satan. En réalité, c'est une véritable catastrophe pour la nation« (str. 4).

Po djelu Leona Réan (L'arte russe, Paris 1921.) iznosi zatim autor i karakteriše tri glasovite škole slavenske religiozne umjetnosti. Dobro daje bitnu razliku između crkvenog slikarstva istoka i zapada (str. 8), koliko prema zadaći, ili cilju, toliko prema metodi ili tehnici u izradbi. Crta simbolizam na figurama sve do sitnih detalja; pojedinosti i razlike u pretstavljanju Krista, Bogorodice i svetaca.

Ova je studija o, Ildefonsa Dirksa pisana doduše bez velikog naučnog aparata, ali znalački i stručno. Ima zadaću da pouči i prikaže zapadu ono, što je nama, koji smo istoku bliži, u glavnom već poznato. S toga je stanovišta valja prosuđivati i ocijeniti kao vrlo uspješnu i korisnu publikaciju.

Dr A. Živković.

Lexikon für Theologie und Kirche. Zweite, neubearbeitete Auflage des Kirchlichen Handlexikons. In Verbindung mit Fachgelehrten und mit Dr. Konrad Hofmann als Schriftleiter herausgegeben von Dr. Michael Buchberger, Bischof von Regensburg. 10 Bände. Lex.-8° Freiburg im Breisgau, Herder.

III. Band: *Colorbasus bis Filioque.* Mit 6 Tafeln, 2 farbigen Karten, 12 Kartenskizzen und 73 Textabbildungen. (VIII S. u. 1040 Sp.; 6 S. Tafeln; 2 S. Karten.) 1931. 26 M.; in Leinwand 30 M.; in Halbfranz 34 M.

Treći svezak ovoga velikoga i važnoga leksikona, što ga u svojoj nakladi izdaje velezasluzna Herderova kuća, izašao je pred 3 mjeseca. Nastavlja putem zacrtanim u prva dva sveska, o kojima sam izvjestio u ovom časopisu (cfr. »Bogoslovska Smotra« god. XVIII (1930) str. 482. i god. XIX (1931) str. 246 i sl.). Cio niz za sav naš moderni život važnih pitanja dolazi na red u ovom svesku. Svagdje je zastupano stanovište, koje je u potpunom skladu s katoličkim naziranjem na svijet i život. Ženidba (Ehe), ženidb. reforma (Ehereform), odgoj (Erziehung), eugenika, etika, familija, ljubav prema neprijatelju (Feindesliebe), roditeljska udruženja (Elternvereinigungen), dušobrižnički rad na selu (Dorfseelsorge) i dr. — sve su pitanja, na koja u suvremenom socijalnom životu hiljade i hiljade ljudi gleda pogrešno. A ipak je o njihovom pravilnom poimanju ovisan jedan pravilni i snošljivi život među ljudima. Jednako su tako važni članci, koji se tiču vjerskog zaklada i ispravnog vjerskog shvaćanja: dogma, trojstvo, istočni grijeh (Ersünde), euharistija, vječnost, evanđelje i sl. Uopće: ogromno djelovanje crkve gdjegod i kolikogod ulazi u život vjernika, sve idejne borbe i nadmetanja u misaonom razvoju čovječanstva u koliko spadaju u ovaj svezak, donesene su pregledno i koncizno.

Primjetiti mi je slijedeće:

Coemeteria — u Dalmaciji spomenuta su samo dva: Marusinac i Manastirine. To je međutim samo Solin.

Crisinus — naš bl. Marko nosi ovdje ime *Körösy* i figurira kao Madžar. Prof. E. Tomek međutim ipak dobro znađe za razliku između Hrvata i Madžara.

Curzola — nema svoga hrvatskog imena. Jednako tamo, gdje se ona spominje, dolaze samo imena: Lesina, Durazzo, Ragusa...

Cyrellus — brat sv. Metodija pretstavljen je kao izumitelj glagoljice. To možemo propustiti, jer ni među našim stručnjacima nije još stvar na čistu. Opaska, da je Hadrijanova bula kojom dozvoljava slavensku službu božju — falsifikat, mišljenje je, koje naši pisci o tom predmetu ne usvajaju.

Djakovo — nosi u zagradi sasvim suvišno ime: Djakovar. Ispravnije bi bilo napisati, da su ga tako nazivali madžarski i njemački sredovječni i novovjeki pisci. Premalo je istaknuta strosmajerovska tradicija toga mjesta.

Holly († 1849) — imalo bi biti ime dubrovačkog religioznog pjesnika (col. 300). Bit će, da je to neka pogreška u tisku, jer takovog pjesnika Hrvati nikada nisu imali.

Dr A. Živković.

Žgeč Franjo: Ali spolna vzgoja res ni potrebna? 12°, str. 96. Založba in tisk ljudske tiskarne d. d. v Mariboru. Cena 8 D.

U formi dijaloga sa svojom ženom raspreda autor svoje misli o spolnom odgoju djece i omladine. Tuži se, da »v naši« (čitaj: slovenskoj) literaturi nema gotovo ništa napisanoga u tom predmetu. Misli, da ga se malo tko god uhva latiti, jer je delikatne naravi; pa će on da raskrije sâm tajne svojega života i života svojih dragih prijatelja i znanaca... Sve u cilju: da očuva čovjeka supatnika od zabluda na ovom polju. Načela, veli, do kojih se on uspeo u potpunom su suglasju s rezultatima suvremene pedagogike, individualne psihologije, psihoanalize i medicine. Ove znanosti, tvrdi autor, tvore objektivnu osnovicu za subjektivne doživljaje.

Tu se, eto, odmah vidi, da je g. Žgeč na rdavom putu. Objektivnu osnovicu za subjektivne doživljaje ne pozna potpuno, a po tom ni točno. Koliko je u odnosu s djetinjom i mladenačkom dušom pedagogika i psihologija, jamačno je barem toliko i religija. Ne možemo točno promatrati doživljaje toga doba, ne pridajući punu važnost svima faktorima, koji na nj utječu. G. Žgeč ne niječe nigdje ovoga faktora. On ga tek ne pozna. Niemu je stalo, da načela, do kojih dolazi u svojim razgovorima budu u suglasju s rezultatima psihoanalize i medicine. Da li su u suglasju s religijom i etikom — pušta po strani.

Osim pogrešnih izvoda o kršćanskom braku, o vrijednosti djevičanstva, o askezi, njegovo je izvadanje, u koliko se strogo tiče predmeta, izloženo s jednoga čisto naturalističkoga gledišta. Ne stoji, da mu izvodi nemaju izvjesne teoretske, o pogotovo praktičke vrijednosti. Ama on će na tom putu teško koracati naprijed s uspjehom. I onaj socijalni osjećaj samilosti, koji ga vodi, ostat će bez potpune nagrade i naplate, jer ne će moći